

Alžbeta Tószegiová vo svojej kuchyni

Michal Kožuch a Juraj Majo na návšteve

Pri ukážke tkania na krosnách

Alžbeta Tószegiová spomína...

Alžbeta Tószegiová vo svojej národopisej zbierke

ALŽBETA TÓSZEGIOVÁ, RODENÁ HUDÁKOVÁ

(27.5.1930 PITVAROŠ -10.1.2017 PITVAROŠ)

Michal Kožuch, 2017

Medzi významné pitvarošské osobnosti patrí Alžbeta Tószegiová, rodená Hudáková. Zberateľka predmetov ľudovej kultúry sa narodila v rodnej obci Pitvaroši 27. mája 1930. Bola dozorkyňou v miestnom evanjelickom zbore. Jej otec bol evanjelický inšpektor a starý otec presbyter v miestnom evanjelickom zbore. Navštevovala osemtriednu štátnu všeobecnú školu s vyučovacím jazykom maďarským na Pitvaroši, ktorú ukončila v roku 1944. Bol to prvý ročník, ktorého žiaci ukončili 8-triednu školskú dochádzku. Odborné vzdelanie nadobudla na Strednej poľnohospodárskej odbornej škole v meste Hódmezővásárhely. Až do odchodu do dôchodku pracovala ako účtovníčka v poľnohospodárskom družstve na Pitvaroši. Viac ako 25 rokov bola vedúca Slovenského klubu na Pitvaroši. Vo svojom okolí šířila záujem o slovenský jazyk a kultúru. Vlastnila súkromnú zbierku predmetov dennej potreby našich predkov. Svoju zberateľskú činnosť začala v roku 1968. Predmety, tkaniny a ďalšie ľudové pamiatky uchovávala vo vlastnom dome. Budova, v ktorej je umiestnená zbierka, bola postavená v roku 1886 z nabijanej hliny. Predmety v zbierke pochádzajú z obdobia rokov 1880-1930 a sú umiestnené v niekoľkých miestnostiach. Všetky majú pôvod na Pitvaroši. V roku 1996 mala zbierka 389 kusov, ktoré odrážajú niekdajší každodenný a sviatočný život a ľudové umenie pitvarošských Slovákov. Jej činnosť ocenili viacerými vyznamenaniami. Zbierka známej organizátorky pitvarošských Slovákov Alžbety Tószegiovej, rodenej Hudákovovej je umiestnená v jej rodnom dome. V izbe je zariadená slovenská pitvarošská chyža. Tu stojí maľovaná, vyrezávaná rohová lavica, nad stolom je majstrovsky vypracovaná lampa, vpravo posteľ s vankúšmi, dookola na stene visia maľované taniere, pod zrkadlom je kasňa s tromi fíjovkami (zásuvkami). Veľmi krásna a cenná je aj zasklenená parta s bukrétou ženicha zo začiatku 20. storočia. Na chodbe je predovšetkým kuchynský nábytok, hlinené hrnce, misky, krčahy pekne poukladané na kredenci. Tu dostalo miesto i náradie na spracovanie konôp. Najmonumentálnejšie sú krosná, ktoré slúžili viacerým generáciám a sú dodnes funkčné. Nemôžeme zabudnúť na osem bábik, ktoré sú oblečené v pitvarošskom kroji. Kroje ušila vlastnoručne Alžbeta Tószegiová. Po úmrtí Alžbety Tószegiovej v roku 2017 sa plánuje preniesť zbierku do opraveného domu v blízkosti kostola s cieľom vytvoriť kompletne zariadený pitvarošský dom.

